

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2018)0032

Võitlus vähemustesse kuuluvate ELi kodanike diskrimineerimise vastu ELi liikmesriikides

Euroopa Parlamendi 7. veebruari 2018. aasta resolutsioon vähemuste kaitse ja mittediskrimineerimise kohta ELi liikmesriikides (2017/2937(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikleid 2 ja 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 10, 19, 21 ja 167,
- võttes arvesse petitsiooniõigust, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 20 ja 227 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 44,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 21 ja 22,
- võttes arvesse ELi lepingu preambulit,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooni, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokoll nr 12 ning Euroopa piirkondlike ja vähemuskeelte hartat,
- võttes arvesse nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust¹ (rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv),
- võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel² (võrdse tööalase kohtlemise direktiiv),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse

¹ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

² EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ¹ (vaba liikumise direktiiv),

- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu üldkohtu 3. veebruari 2017. aasta otsust kohtuasjas T-646/13: Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe vs. komisjon²,
- võttes arvesse oma resolutsioone põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus,
- võttes arvesse oma 8. juuni 2005. aasta resolutsiooni vähemuste kaitse ja diskrimineerimisvastase poliitika kohta laienenud Euroopas³,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa ohustatud keelte ja keelelise mitmekesisuse kohta Euroopa Liidus⁴,
- võttes arvesse oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooni ELi kodakondsust käsitleva 2013. aasta aruande kohta „ELi kodanikud – teie õigused, teie tulevik“⁵,
- võttes arvesse oma 15. detsembri 2016. aasta resolutsiooni petitsioonikomisjoni 2015. aasta tegevuse kohta⁶,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni põhiõiguste aspekti kohta romade integreerimisel ELis ja romavastasusega võitlemise kohta⁷,
- võttes arvesse oma 12. detsembri 2017. aasta resolutsiooni ELi kodakondsuse 2017. aasta aruande ja kodanike õiguste tugevdamise kohta demokraatlike muutuste liidus⁸,
- võttes arvesse 2017. aasta aprillis petitsioonikomisjoni taotlusel Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna C poolt tellitud uuringut „Discrimination(s) as emerging from the petitions received“ (Laekunud petitsioonidest nähtuvad diskrimineerimise ilmingud),
- võttes arvesse 2017. aasta augustis kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni taotlusel Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna C poolt tellitud uuringut „Towards a comprehensive EU protection system for minorities“ (Laiaulatusliku ELi süsteemi loomine vähemuste kaitseks),
- võttes arvesse 2017. aasta mais kultuuri- ja hariduskomisjoni taotlusel Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna B poolt tellitud uuringut „Minority Languages and Education: Best Practices and Pitfalls“ (Vähemuskeeled ja haridus – parimad tavad ja kitsaskohad),

¹ ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

² ECLI:EU:T:2017:59.

³ ELT C 124 E, 25.5.2006, lk 405.

⁴ ELT C 93, 9.3.2016, lk 52.

⁵ ELT C 378, 9.11.2017, lk 146.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0512.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0413.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0487.

- võttes arvesse petitsioonikomisjoni korraldatud 4. mai 2017. aasta avalikku kuulamist teemal „Võitlus ELi kodanike diskrimineerimisega ELi liikmesriikides ja vähemuste kaitse“¹,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 216 lõiget 2,
- A. arvestades, et petitsioonikomisjon on saanud mitmeid petitsioone, milles tuntakse muret vähemuste hulka kuuluvate ELi kodanike vastaste mitmesuguste diskrimineerivate tavade pärast, ning on tõstatatud teemadel korraldanud kuulamise;
 - B. arvestades, et vähemuste õigused ja õigusriigi põhimõte on tugevalt üksteisega seotud; arvestades, et ELi lepingu artiklis 2 on sõnaselgelt nimetatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õigusi, ning arvestades, et need õigused väärivad samasugust suhtumist nagu teised aluslepingutes sätestatud õigused;
 - C. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 10 on sätestatud, et oma „poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel püüab liit võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel“,
 - D. arvestades, et rahvusvahelised lepingud annavad vähemuste õigustele küll tugeva raamistiku, kuid vähemuste õiguste tegelikku kaitset ELis saab veel tunduvalt parandada;
 - E. arvestades, et ELis on igal inimesel teistega võrdne õigus ja kohustus saada täieõiguslikuks, aktiivseks ja integreeritud ühiskonnaliikmeks;
 - F. arvestades, et Kopenhaageni kriteeriumide kohaselt on vähemuste õiguste austamine oluline nõue liidu kandidaatriikidele;
 - G. arvestades, et diskrimineerimist etnilise päritolu alusel mainitakse kõige levinuma diskrimineerimise vormina, ning arvestades, et seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimine on viimase diskrimineerimist käsitleva Eurobaromeetri uuringu² kohaselt märkimisväärselt suurenenud;
 - H. arvestades, et komisjoni ettepanek võrdse kohtlemise direktiivi kohta (COM(2008)0426) hõlmab paljusid valdkondi, nagu haridus, sotsiaalkaitse, kaupade ja teenuste kättesaadavus ja pakkumine;
 - I. arvestades, et petitsioonikomisjonile laekunud petitsioone, mis puudutavad diskrimineerimist seoses vähemuste õigustega, tuleks põhjalikult uurida, et inimeste tõstatatud probleeme mõista ja lahendusi välja pakkuda;
 - J. arvestades, et mitmest petitsioonist ilmneb, et vähemused kogevad diskrimineerimist oma põhiõiguste kasutamisel, ning arvestades, et see tekitab muret vähemuskogukondade tuleviku pärast, eelkõige keskkonda saastavat tegevust

¹ <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/117287/peti-hearing-programme-20170504-en.pdf>

² Diskrimineerimine ELis 2015. aastal, <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2077>

arvestades;

- K. arvestades, et liikmesriikide rahvusvähemustega seotud kultuuripärandi kaitse ja tugevdamine, mis on kogukondade, rühmade ja üksikisikute kultuurilise identiteedi oluline koostisosa, etendab olulist rolli sotsiaalses ühtekuuluvuses;
- L. arvestades, et liikmesriikidel on selge kohustus võtta parandusmeetmeid seoses romade kogukonna liikmeid diskrimineeriva kohtlemisega, mis puudutab eelkõige romade suhtlemist piirkondlike ja riiklike haldusametustega;
- M. arvestades, et petitsioonide esitajad on mures, et nende keelelised õigused ja teised vähemusõigused, mis on sätestatud ELi põhiõiguste hartas ja ELi õiguse üldpõhimõtetenä, on jäänud ELi laiaulatusliku reageeringu ja kaitseta, nagu on märkinud ka Euroopa Liidu Kohus;
- 1. taunib asjaolu, et vähemuste hulka kuuluvad isikud kogevad endiselt takistusi oma põhiõiguste austamise tagamisel ning kannatavad vihkamist õhutavate avalduste ja vihakuritegude tõttu;
- 2. on seisukohal, et liikmesriigid peaksid järjekindlalt järgima vähemuste õigusi ja perioodiliselt hindama, kas neid õigusi austatakse või mitte;

Põlisrahvaste ning rahvus- ja keeleliste vähemuste diskrimineerimise vastane võitlus kui riikide ja ELi ülesanne

- 3. märgib, et vähemuste küsimused ei ole olnud ELi tegevuskavas piisavalt tähtsal kohal, ning toetab integreeritud lähenemist võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise probleemidele eesmärgiga tagada liikmesriikide asjakohane suhtumine oma ühiskonnas elavate inimeste mitmekesisusse;
- 4. on veendunud, et ELil on kohustus vähemuste õigusi kaitsta ja edendada; peab vajalikuks parandada ELi õigusraamistikku, et vähemuste hulka kuuluvate isikute õigusi igakülgselt kaitsta;
- 5. rõhutab ELi institutsioonide osatähtsust vähemuste kaitsega seotud küsimustes teadlikkuse suurendamisel ning liikmesriikide ergutamisel ja toetamisel, et nad edendaksid kultuurilist mitmekesisust ja sallivust eelkõige hariduse kaudu;
- 6. rõhutab, et kultuuripärandi poliitika väljatöötamine peaks alati olema kaasav, kogukonna- ja osaluspõhine ning hõlmama konsulteerimist ja dialoogi asjaomaste vähemuskogukondadega;
- 7. märgib, et ELil puuduvad tõhusad vahendid, millega jälgida vähemuste õiguste järgimist; nõuab, et rakendataks kogu ELi hõlmavat efektiivset järelevalvet põlisrahvaste ja keeleliste vähemuste olukorra üle; on seisukohal, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet peaks tõhusamalt jälgima rahvusvähemuste diskrimineerimise ilminguid liikmesriikides;
- 8. tunnistab liikmesriikide tähtsat rolli põlisrahvaste ning rahvus- või keeleliste vähemuste kaitsmisel; tuletab meelde, et rahvusvähemuste kaitse ning keele ja rahvusvähemusse kuulumise alusel diskrimineerimise keelamine on sätestatud aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;

9. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendi resolutsioonis vähemuste kaitse ja diskrimineerimisvastase poliitika kohta laienenud Euroopas tõstatatud probleemid ei ole veel lahendatud;

Vähemusi käsitleva ELi õigusraamistiku probleemid ja võimalused

10. rõhutab, et rahvusvähemuste õigused ja nende kaitse on lahutamatult seotud õigusriigi põhimõttega, nagu on kirjas 1990. aastal allkirjastatud Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) Kopenhaageni dokumendis;
11. palub liikmesriikidel tagada, et nende õigussüsteemid garanteeriks vähemustesse kuuluvate isikute mittediskrimineerimise, ning palub rakendada vastavasisulistel rahvusvahelistel õigusnormidel põhinevaid sihipäraseid kaitsemeetmeid; taunib vähemuste hulka kuuluvate isikute diskrimineerivat kohtlemist ametiisikute poolt; teeb ettepaneku, et pädevad asutused kasutaksid sellest teatamiseks olemasolevaid meetmeid ja rakendaksid selliste diskrimineerimisjuhtumite puhul vajaduse korral sanktsioone;
12. rõhutab vajadust tegeleda liikmesriikides alaliselt elavate mittekodanike olukorra ja õigusliku seisundiga;
13. rõhutab, et rahvusvähemuste loodus- ja kultuuripärandi ressursid on sotsiaalse ühtekuuluvuse alustoad ning neid tuleb käsitada varana, mille peaks täielikult säilitama tulevaste põlvkondade jaoks – muu hulgas saastava tegevuse lõpetamise abil;
14. kutsub kõiki liikmesriike üles allkirjastama, ratifitseerima ja jõustama rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooni, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokolli nr 12 ning Euroopa piirkondlike ja vähemuskeelte harta või ajakohastama oma kohustusi seoses asjaomaste rahvusvaheliste lepingutega; rõhutab, et keelisi vähemusi ja põlisrahvaid tuleks kohelda vastavalt neis dokumentides nimetatud põhimõtetele;
15. nõuab rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi ja võrdse tööalase kohtlemise direktiivi läbivaatamist; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et võrdse kohtlemise direktiivi ettepaneku vastuvõtmiseks on tehtud vähe edusamme, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles taasalustama asjakohaseid läbirääkimisi, et need enne praeguse parlamendikoosseisu ametiaja lõppu lõpule viia;

Vähemuskeelte kaitse

16. kutsub liikmesriike üles tagama, et järgitaks õigust kasutada vähemuskeelt, ja kaitsma kooskõlas ELi aluslepingutega keelelist mitmekesisust liidus;
17. on veendunud, et kogukondades, kus on rohkem kui üks ametlik keel, tuleb kooskõlas iga liikmesriigi põhiseadusliku korraga austada keelisi õigusi, piiramata ühe keele õigusi võrreldes teisega;
18. kutsub komisjoni üles tugevamalt edendama piirkondlike ja vähemuskeelte õpetamist ja kasutamist, mis võib olla üks ELis keelise diskrimineerimise vastu võitlemise moodus;

LGBTI-inimeste õigused

19. kutsub komisjoni üles võtma LGBTI-inimeste diskrimineerimise ja homfoobia vastu võitlemiseks otsustavamaid meetmeid, sealhulgas konkreetseid seadusandlikke meetmeid, respektides seejuures liikmesriikide pädevusi; soovib LGBTI-õigusi jälgida ning anda selget ja hästi kättesaadavat teavet LGBTI-inimeste ja nende perekondade piiriüleste õiguste tunnustamise kohta ELis; on seisukohal, et liikmesriigid peaksid asjakohaselt investeerima sihipärasesse harimisse eri tasanditel, et ära hoida kiusamist ja struktuurselt võidelda homfoobia vastu;
20. nõuab, et komisjon tagaks, et liikmesriigid rakendaksid nõuetekohaselt vaba liikumise direktiivi, järgides muu hulgas järjekindlalt pereliikmeid käsitlevaid sätteid ning keelates mis tahes alustel diskrimineerimise;
21. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, millega tagatakse, et LGBTI-inimesed ja nende perekonnad saavad kasutada oma vaba liikumise õigust kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 21 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21;

o
o o
22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.